

ຈົດໝາຍຂ່າວ ສະຖາບັນ ຄົ້ນຄວ້າ ກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ແຫ່ງຊາດ

ຊົມເຊີຍ ວັນແມ່ຍິງສາກົນ (8 ມີນາ) ແລະ ວັນສ້າງຕັ້ງພັກປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ (22 ມີນາ) ຢ່າງສຸດໃຈ

ສາລະບານ

ທ່ານ ນາຍົກລັດຖະ...

ໜ້າ 1

ປາຖະກະຖາ...

ໜ້າ 2

ຫົວໜ້າ ສຄກປ...

ໜ້າ 2 - 3

ກອງປະຊຸມ...

ໜ້າ 3 - 4

ສິ່ງທີ່ຄວນຮູ້...

ໜ້າ 5 - 12

ຄະນະຮັບຜິດຊອບ

ດຣ. ມິນທາທິບ ຈັນເພັງໄຊ
ນິດຖາລາດ ສິມສະນິດ
ໄວຍະພັດ ຫັດຕະມະນິວົງ

ບັນນາທິການ

ບັນດິດ ຣາມາງກູຣ
ອະໂນລາດ ຈັນທະວົງສາ
ພູມິ ອິນທະປັນຍາ
ລຽງ ຄໍາສີວິໄລ
ສຸກັນ ແກ້ວໝູ່ຈັນ

ອອກແບບ

ຂັນຄໍາ ອ້ວນອຸດົມ
ໄກສອນ ສີຫາຈັກ

ສະຖາບັນ ຄົ້ນຄວ້າ ກະສິກໍາ ແລະ
ປ່າໄມ້ ແຫ່ງຊາດ,

ຕູ້ ປ. ນ. 7170 ວຽງຈັນ

ໂທ: (856 21) 770892

(856 21) 770094

ແຟກ: (856 21) 770084

Email: khanhkhamb@nafri.org.la

020 5426630

www.nafri.org.la

ທ່ານ ນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ບົວສອນ ບຸບຜາວັນ ຍັງມຢາມ ສູນຄົ້ນຄວ້າເຂົ້າ ແລະ ພືດເສດຖະກິດ

ໂດຍ: ກົງປັນ ກັນຍາວົງ, ສູນຄົ້ນຄວ້າເຂົ້າ ແລະ ພືດເສດຖະກິດ

ໃນຕອນເຊົ້າ ຂອງວັນທີ 28 ມີນາ 2009 ຜ່ານມານີ້ ທ່ານ ບົວສອນ ບຸບຜາວັນ ນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ ພ້ອມດ້ວຍຄະນະນຳ ຈາກກະຊວງ ກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້, ຄະນະເລຂາທິການ ລັດຖະບານ ໄດ້ລົງຢ້ຽມຢາມ ສູນຄົ້ນຄວ້າເຂົ້າ ແລະ ພືດເສດ ຖະກິດ (ນາພອກ). ສູນດັ່ງກ່າວ ແມ່ນຂຶ້ນກັບ ສະຖາບັນ ຄົ້ນຄວ້າ ກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ແຫ່ງຊາດ, ກະຊວງ ກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້.

ການລົງຢ້ຽມຢາມ ໃນຄັ້ງນີ້, ທ່ານນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ໄດ້ຢ້ຽມຊົມກິດຈະກຳ ການ ຄົ້ນຄວ້າທົດລອງ ຂອງສູນ ແລະ ໄດ້ໃຫ້ກຽດໂອ້ລົມ ຊຶ່ງໃນບາງຕອນ ທ່ານຍັງໄດ້ກ່າວວ່າ: “ໃນນາມຕາງໜ້າໃຫ້ກົມການເມືອງສູນກາງພັກ ແລະ ລັດຖະບານ ສະແດງຄວາມຊົມເຊີຍ ຜົນສຳເລັດ ໃນການຄົ້ນຄວ້າເຂົ້າ ແລະ ພືດເສດຖະກິດ ຂອງບັນດາພະນັກງານການນຳ, ສະມາຊິກພັກ ແລະ ພະນັກງານວິຊາການ ຂອງສູນ”. ນອກນັ້ນ ທ່ານຍັງໃຫ້ທິດຊີ້ນຳ ຕື່ມອີກ ວ່າ: “ບັນຫາກະສິກໍາ ແມ່ນບັນຫາສະບຽງອາຫານທີ່ມີຄວາມໝາຍ ທາງດ້ານຍຸດທະສາດ ແລະ ຄວາມສຳຄັນຕໍ່ຄົນ, ເສດຖະກິດສັງຄົມ ແລະ ຄວາມໝັ້ນຄົງທາງດ້ານການເມືອງ ຂອງປະເທດ. ຄົນລາວບໍ່ລິໂພກເຂົ້າໃນອັດຕາສູງພໍສົມຄວນ. ດັ່ງນັ້ນ, ບັນຫາສະບຽງອາ ຫານ ແມ່ນພົວພັນເຖິງຄວາມໝັ້ນທຸ່ງ ແລະ ຄວາມເປັນສະຖຽນລະພາບ ທາງດ້ານເສດຖະ ກິດມະຫາພາກ ຂອງປະເທດເຮົາ. ດັ່ງນັ້ນ, ການຄົ້ນຄວ້າ ແນວພັນເຂົ້າ, ສາລີ ແລະ ພືດ ເສດຖະກິດອື່ນໆ ໃຫ້ເອົາໃຈໃສ່ທາງດ້ານຄຸນນະພາບ ແລະ ປະລິມານ ໄປພ້ອມໆກັນ ເພື່ອ ເຮັດໃຫ້ລາຄາເຂົ້າສູງຂຶ້ນ ແລະ ໃຫ້ປະຊາຊົນ ມີລາຍຮັບ ເພີ່ມຂຶ້ນ”.

ສະໜັບສະໜູນ ໂດຍ: ໂຄງການ ຄົ້ນຄວ້າ ເຂດພູດອຍ ແລະ ພັດທະນາຄວາມສາມາດ

ປາຖະກະຖາ ເນື່ອງໃນໂອກາດ ສະເຫຼີມສະຫຼອງວັນແມ່ຍິງສາກົນ ຄົບຮອບ 99 ປີ

ທ່ານ ນ. ວັນນະລີ ສະພັງທອງ ທ່ານ ນ. ສີໃສ ລີເດດມູນສອນ ທ່ານ ຄຳເຈນ ວົງໂພສີ

ພາບໂດຍ: ປ້ອມ ພັນທະວົງ

ໂດຍ: ໄກສອນ ສີທາຈັກ, ສູນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ

ໃນຕອນເຊົ້າຂອງວັນທີ 5 ມີນາ 2009 ທີ່ຜ່ານມານີ້ ສະຫະພັນແມ່ຍິງ ກະຊວງ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ໄດ້ຈັດການປາຖະກະຖາ ເນື່ອງໃນໂອກາດສະເຫຼີມສະຫຼອງວັນແມ່ຍິງສາກົນ ວັນທີ 8 ມີນາ ຄົບຮອບ 99 ປີ ໂດຍການເປັນປະທານຮ່ວມຂອງ ທ່ານ ນ. ສີໃສ ລີເດດມູນສອນ ກຳມະການສູນກາງພັກ ປະທານສູນກາງສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ, ທ່ານຄຳເຈນ ວົງໂພສີ ເລຂາຄະນະພັກ ກະຊວງ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ລັດຖະມົນ

ຕີຊ່ວຍວ່າການ ກະຊວງ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, ທ່ານ ນ. ວັນນະລີ ສະພັງທອງ ຄະນະບໍລິຫານງານ ສູນກາງສະຫະພັນ ແມ່ຍິງລາວ ປະທານສະຫະພັນແມ່ຍິງ ກະຊວງ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້. ໂດຍການເຂົ້າຮ່ວມ ຂອງ ທ່ານ ນ. ດຣ. ມິນທາທິບ ຈັນເພັງໄຊ ຫົວໜ້າ ສະຖາບັນ ຄົ້ນຄວ້າ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແຫ່ງຊາດ, ຫົວໜ້າກົມ, ຮອງກົມ ແລະ ສອງອົງການຈັດຕັ້ງ ເຊັ່ນ: ກຳມະບານ ແລະ ຊາວໜຸ່ມ ລວມທັງໝົດ 200 ຄົນ ເຂົ້າຮ່ວມ.

ໃນພິທີດັ່ງກ່າວ, ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທັງໝົດ ໄດ້ຟັງການປາຖະ ກະຖາ, ໂດຍແມ່ນ ທ່ານ ນ. ສີໃສ ລີເດດມູນສອນ ໄດ້ໃຫ້ ກຽດບັນລະຍາຍ, ຊຶ່ງບາງຕອນ ທ່ານ ໄດ້ເນັ້ນໜັກເຖິງຄວາມ ສຳຄັນ ຂອງສິດທິແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍໃນໂລກ ກໍ່ຄື ແມ່ຍິງ ໃນ ສປປ ລາວ ໃຫ້ສະກັດກັ້ນ ຕໍ່ປະກົດການ ຄ້າປະເວນີ ຢຸດ ຕິຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກ, ການໃຊ້ແຮງງານເກີນ ກຳນົດ, ປະກົດການ ອັນຍໍ່ທີ່ໃນສັງຄົມ ແລະ ອື່ນໆ ທີ່ເກີດຂຶ້ນ ກັບແມ່ຍິງລາວ ກໍ່ຄືແມ່ຍິງໃນທົ່ວໂລກ.

ຫົວໜ້າ ສະຖາບັນ ຄົ້ນຄວ້າ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແຫ່ງຊາດ ລົງຊຸກຍູ້ວຽກງານ

ໂດຍ: ອະໂນລາດ ຈັນທະວົງສາ, ສູນຄົ້ນຄວ້າທີ່ດິນກະສິກຳ

ເພື່ອຜັນຂະຫຍາຍມະຕິ ຂອງກອງປະຊຸມໃຫຍ່ ຄັ້ງທີ VIII ກໍ່ຄື ການປະຕິບັດ 4 ເປົ້າໝາຍ 13 ມາດຕະການ ຂອງ ກະຊວງ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ວາງອອກ, ດັ່ງນັ້ນ ໃນຕອນເຊົ້າຂອງ ວັນທີ 13/03/2009 ທີ່ຫ້ອງປະຊຸມ ພະແນກ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ ຈຶ່ງໄດ້ຈັດກອງປະຊຸມວິຊາການ ເພື່ອແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນ ກ່ຽວກັບການແບ່ງເຂດ ຜະລິດກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ລະດັບແຂວງ ໃນເບື້ອງຕົ້ນຂຶ້ນ ໂດຍການເປັນປະທານ ຂອງ ທ່ານ ນ. ດຣ. ມິນທາທິບ ຈັນເພັງໄຊ ຫົວໜ້າສະຖາບັນ ຄົ້ນຄວ້າ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແຫ່ງຊາດ ແລະ ທ່ານ ອິນທະລົງສິນ ສິດທິມໍລະດາ ຮອງຫົວ

ໜ້າຫ້ອງການປົກຄອງແຂວງ ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ, ມີພະນັກງານ ຈາກພະແນກ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງ, ຫ້ອງການ ກະສິກຳ ແຕ່ລະເມືອງ, ຫົວໜ້າອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ແຂວງ ພ້ອມດ້ວຍ ພະນັກງານ ຫ້ອງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ຂອງ ແຕ່ລະເມືອງ, ພະແນກແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ຂອງແຂວງ, ພະນັກງານວິຊາການ ຈາກ ສຄກປ ເຂົ້າຮ່ວມທັງໝົດ 54 ຄົນ.

ຈຸດປະສົງຂອງການລົງຊຸກຍູ້ວຽກງານໃນຄັ້ງນີ້ ແມ່ນ ເພື່ອ: 1) ປຶກສາຫາລື ແລກປ່ຽນບົດຮຽນ ກ່ຽວກັບການກຳນົດ ແບ່ງເຂດການຜະລິດ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແຂວງ; 2) ມອບ ຮັບຂໍ້ມູນການກຳນົດ ແບ່ງເຂດຜະລິດ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ຂັ້ນເມືອງ.

ໃນການລົງຢ້ຽມຢາມຄັ້ງນີ້, ຄະນະໄດ້ຮັບຟັງການ

ລາຍງານ ກ່ຽວກັບສະພາບລວມ ຂອງຜົນການວິ
ເຄາະ ແລະ ການກຳນົດແບ່ງເຂດ ການຜະລິດ
ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ໃນເບື້ອງຕົ້ນ. ຫຼັງຈາກນັ້ນ ກໍ່ໄ
ດ້ມີການປະກອບຄຳຄິດຄຳເຫັນ ຈາກບັນດາຜູ້ແທນ
ທີ່ເຂົ້າຮ່ວມ ຕໍ່ກັບຜົນການວິເຄາະ ດັ່ງກ່າວ ເພື່ອຈະ
ຮ່ວມກັບທີມງານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ປັບປຸງໃຫ້ສອດຄ່ອງ
ກັບທິດທາງ ຂອງແຂວງ.

ໃນຕອນທ້າຍ ຂອງກອງປະຊຸມ ໄດ້ມີການ
ຈັດພິທີມອບຮັບຂໍ້ມູນ ຜົນການສຳຫຼວດ ແບ່ງເຂດ
ການຜະລິດ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ຂອງ 5 ຕົວ
ເມືອງ ຄື: ເມືອງນອງ, ເຊໂປນ, ວິລະບູລີ, ພີນ ແລະ
ເມືອງອາດສະພັງທອງ ໂດຍແມ່ນ ທ່ານ ນ. ດຣ.
ມິນທາທິບ ຈັນເພັງໄຊ ຫົວໜ້າ ສຄກປ ທັງເປັນ
ຫົວໜ້າ ໂຄງການຈັດສັນ ແລະ ພັດທະນາທີ່ດິນ
ເພື່ອການກະສິກຳ ເປັນຜູ້ມອບ ແລະ ຮັບເອົາໂດຍ
ທ່ານ ອິນທະລົງສິນ ສິດທິມໍລະດາ ຮອງຫົວໜ້າ
ຫ້ອງການປົກຄອງແຂວງ ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ.

ກອງປະຊຸມເຊິ່ງປະຕິບັດການ ໃນການຂຽນ

ໂດຍ: ເພັດສະໝອນ ຊຸມພິນພັກດີ, ສູນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ

ໃນລະຫວ່າງ ວັນທີ 24 - 28/03/2009, ທີ່ຜ່ານ
ມານີ ໂຄງການນິເວດກະສິກຳ (PRONAE) ຮ່ວມກັບສູນ
ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ສະຖາບັນ ຄົ້ນຄວ້າ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າ

ໄມ້ ແຫ່ງຊາດ, ໄດ້ຈັດກອງປະຊຸມ ເຊິ່ງປະຕິບັດການ ໃນ
ການຜະລິດປື້ມຄູ່ມື ກ່ຽວກັບເຕັກນິກນິເວດກະສິກຳ ແລະ
ການປູກພືດໂດຍກົງ ຜ່ານເສດພືດປົກຄຸມດິນ ຂຶ້ນ ທີ່ເມືອງ
ແກ່ນທ້າວ, ແຂວງໄຊຍະບູລີ, ໃຫ້ກຽດເປັນປະທານເປີດກອງ
ປະຊຸມ ໂດຍ ທ່ານ ຄຳແກ້ວ ປັນຍາສິລິ ຄະນະສູນ ຄົ້ນຄວ້າ
ນະໂຍບາຍ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ທັງເປັນຫົວໜ້າ ໂຄງການ
ແລະ ລົງເລິກກ່ຽວກັບວຽກງານນິເວດກະສິກຳ ໂດຍກົງ, ທ່ານ
ບຸນມິ ລັດຕະນະໄຕ ຫົວໜ້າໂຄງການພັດທະນາຊຸມນະບົດ 4

ເມືອງໃຕ້ (PASS) ປະຈຳເມືອງແກ່ນທ້າວ, ແຂວງໄຊຍະບູລີ, ພ້ອມດ້ວຍ ວິຊາການເຂົ້າຮ່ວມ ທັງໝົດ 64 ຄົນ, ຍິງ 12 ຄົນ, ທີ່ມາຈາກຫຼາຍພາກສ່ວນ ເຊັ່ນ: ກົມປູກຝັງ ແລະ ກົມແຜນການ ກະຊວງ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, ພະແນກບໍລິຫານ ແລະ ສູນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ສະຖາບັນ ຄົ້ນຄວ້າ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແຫ່ງຊາດ, ໂຄງການນິເວດປະຈຳ ແຂວງຊຽງຂວາງ, ໂຄງການນິເວດປະຈຳ ເມືອງແກ່ນທ້າວ ແລະ ໂຄງການພັດທະນາຊຸມນະບົດ 4 ເມືອງໃຕ້ (PASS).

ຈຸດປະສົງ ຂອງການຈັດກອງປະຊຸມ ເຊິ່ງປະຕິບັດການຄັ້ງນີ້ ເພື່ອເຕົ້າໂຮມ ແລະ ລວບລວມບົດຮຽນ ແລະ ປະສົບການ ທາງດ້ານເຕັກນິກນິເວດກະສິກຳ ແລະ ລະບົບການ

ປູກພືດໂດຍກົງ ຜ່ານເສດພືດຄຸມດິນ ເຜີຍແຜ່ໃຫ້ກຸ່ມເປົ້າໝາຍຕ່າງໆ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ພາກສ່ວນພະນັກງານເມືອງ ແລະ ແຂວງ ທີ່ດຳເນີນວຽກງານ ການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ສົ່ງເສີມ, ພະນັກງານທ້ອງຖິ່ນ, ພະນັກງານຊຸມນະບົດ ແລະ ພາກສ່ວນ ຢູ່ໃນຂະແໜງການສຶກສາ ດ້ານກະສິກຳ.

ຜ່ານການປະຊຸມ ເປັນເວລາ 4 ມື້ເຄິ່ງ ນີ້ ເຫັນໄດ້ ວ່າ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມມີຄວາມເຂົ້າໃຈແຈ້ງ ກ່ຽວກັບວິທີການຂຽນ ໃນຫົວຂໍ້ ແລະ ປະເດັນຕ່າງໆ. ຊຶ່ງເຫັນໄດ້ ຈາກບຸກຄົນ ຫຼື ພາກສ່ວນ ທີ່ຮັບຜິດຊອບໃນການຂຽນເລື່ອງຕ່າງໆ ມີເລື່ອງຂອງຕົນອອກ ຢ່າງຊັດເຈນ ແລະ ຄາດຫວັງວ່າ ການຜະລິດປຶ້ມຄູ່ມືດັ່ງກ່າວນີ້ ຈະໃຫ້ສໍາເລັດ ໃນທ້າຍປີ 2009 ນີ້.

ໜ່ວຍກຳມະບານຮາກຖານ ສູນຄົ້ນຄວ້າການລ້ຽງສັດ ເປີດກອງປະຊຸມ

ໂດຍ: ໂສພາ ຊາຍຜາ, ສູນຄົ້ນຄວ້າການລ້ຽງສັດ

ເພື່ອປະຕິບັດຕາມທິດຊີ້ນຳ ຂອງ ຄະນະໜ່ວຍພັກສຄກປ ໃຫ້ປາກົດຜົນເປັນຈິງ ໃນຂະບວນການສ້າງໜ່ວຍພັກແຂງ ຮູ້ນຳພາຮອບດ້ານ. ດັ່ງນັ້ນ, ໃນຕອນເຊົ້າຂອງວັນທີ 25/03/2009 ໜ່ວຍກຳມະບານຮາກຖານ ຂອງສູນ ໄດ້ເປີດກອງປະຊຸມ ຕີລາຄາຈັດປະເພດ ໃຫ້ບັນດາສະມາຊິກກຳມະບານ ຂຶ້ນ ໂດຍແມ່ນສະຫາຍ ສີຕິນ ກົງວິງໄຊ ເລຂາໜ່ວຍກຳມະບານຮາກຖານ ຂອງສູນ ເປັນປະທານ, ໜ່ວຍກຳມະບານສູນຄົ້ນຄວ້າ ການລ້ຽງສັດ ປະກອບມີສະມາຊິກ ກຳມະບານທັງໝົດ 40 ສະຫາຍ (ເພດຍິງ 9 ສະຫາຍ), ພະນັກງານຕາມສັນຍາ 13 ສະຫາຍ. ໃນບັນດາດຳເນີນຊີວິດການເມືອງສ້າງໜ່ວຍພັກແຂງ ຮູ້ນຳພາຮອບດ້ານ ຄັ້ງນີ້ ໄດ້ມີບັນດາສະມາຊິກ ກຳມະບານພາຍໃນສູນ ເຂົ້າຮ່ວມ 33 ສະຫາຍ, ຊຶ່ງກວມເອົາ 61% ຂອງຈຳນວນພະນັກງານ ທັງໝົດ.

ພາຍຫຼັງ ສະຫາຍເລຂາໜ່ວຍ ໄດ້ຜ່ານບົດສະຫຼຸບລາຍງານປະຈຳປີ ຂອງໜ່ວຍ ແລ້ວ, ບັນດາສະມາຊິກ ແຕ່ລະຄົນ ໄດ້ຂຶ້ນອ່ານຜ່ານໃບສຳຫຼວດຕົນເອງ ໂດຍອີງຕາມ 4 ໜ້າທີ່ ຂອງສະມາຊິກ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ໃນກົດລະບຽບ ກຳມະບານລາວ ຊຶ່ງປະກອບມີເນື້ອໃນ ດັ່ງນີ້:

1. ການປະຕິບັດນະໂຍບາຍ ຂອງ ພັກ, ລັດຖະທຳມະນູນ ແລະ ກົດໝາຍຂອງລັດ.
2. ການສຶກສາຮຳຮຽນ ເພື່ອຍົກລະດັບຄວາມຮູ້ ຄວາມສາມາດຂອງຕົນ ໃຫ້ສູງຂຶ້ນ.

3. ການປະຕິບັດລະບອບດຳເນີນຮ່ວມຊີວິດການເມືອງ ໜ່ວຍກຳມະບານ, ການຕຳນິຕິຊົມ ຊ່ວຍເຫຼືອຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນ.

4. ການສ້າງ ແລະ ຂະຫຍາຍສະມາຊິກກຳມະບານ.
ພາຍຫຼັງສະມາຊິກແຕ່ລະສະຫາຍ ສຳເລັດການອ່ານ ໃບສຳຫຼວດຕົນເອງແລ້ວ, ທາງໜ່ວຍ ກໍ່ໄດ້ເປີດໂອກາດໃຫ້ແກ່ສະມາຊິກທີ່ເຂົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມ ໄດ້ປະກອບຄຳເຫັນ, ຕຳນິຕິຊົມ ເພື່ອກຳລັງຊ່ວຍເຫຼືອກັນ ເພື່ອພ້ອມກັນປັບປຸງແກ້ໄຂຈຸດອ່ອນ ສົ່ງເສີມຈຸດດີ ຂອງສະມາຊິກ.

ໂດຍສະເພາະ ກອງປະຊຸມ ໄດ້ເນັ້ນໜັກການປະຕິບັດລະບອບຮ່ວມຊີວິດການເມືອງ ປະຈຳເດືອນ ປະຈຳສາມເດືອນ ໃຫ້ເປັນປົກກະຕິ ໂດຍໄດ້ກຳນົດເອົາ ວັນທີ 01 ຂອງເດືອນ ເປັນມື້ນັດໝາຍກອງປະຊຸມ ຮ່ວມຊີວິດຂອງໜ່ວຍ. ນອກຈາກນີ້ແລ້ວ ກອງປະຊຸມຍັງໄດ້ຄົ້ນຄວ້າ ວຽກງານສ້າງແຫຼ່ງລາຍຮັບໃຫ້ຄັງ ຂອງໜ່ວຍ ໃຫ້ໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນ ອີກດ້ວຍ.

ຜົນການຕີລາຄາ ປະເພດສະມາຊິກ ໃນໜ່ວຍກຳມະບານຮາກຖານຂອງສູນ ມີລາຍລະອຽດ ດັ່ງລຸ່ມນີ້:

- ປະເພດດີເດັ່ນ (ບໍ່ມີ), ປະເພດດີ ມີ 24 ສະຫາຍ, ກວມເອົາ 80%, ປະເພດກາງ ມີ 6 ສະຫາຍ, ກວມເອົາ 20%, ປະເພດ ອ່ອນ (ບໍ່ມີ) ແລະ ປະເພດເສຍທາດ (ບໍ່ມີ).

ເຕັກນິກ ແລະ ວິທີປູກສ້າງສວນຊາ ເພື່ອສ້າງລາຍຮັບໃຫ້ແກ່ຄອບຄົວ

ແປ ແລະ ລຽບລຽງ ໂດຍ : ຄຳພາ ຈັນທິລາດ, ສຸກປ

ຕໍ່ຈາກສະບັບກ່ອນ

ຂ. ແນວພັນຊາຕົ້ນໃຫຍ່ (che shan) ເຂດສູງ ແມ່ນປູກຕາມຮູບແບບການປູກປ່າ

- ປ່າຊາ ທີ່ມີເຮືອນຍອດປົກຄຸມໜາ, ໄລຍະຫ່າງຂອງການປູກແມ່ນ 2 ມ x 3 ມ ແລະ 2 ມ x 2.5 ມ, ຄວາມໜາແໜ້ນ ແຕ່ 1,500 - 2,000/ຕົ້ນ/ເຮັກຕາ.
- ປ່າຊາ ທີ່ມີເຮືອນຍອດປົກຄຸມບາງ ໄລຍະຫ່າງ ຂອງການປູກ ແມ່ນ 2 ມ x 2 ມ ແລະ 1.5 ມ x 2 ມ, ຄວາມໜາແໜ້ນແຕ່ 2,500 - 3,000 /ຕົ້ນ/ເຮັກຕາ.

ການປູກເບ້ຍຊາ ຕາມແຖວປູກ

V. ເຕັກນິກການປູກຊາ

1. ເຕັກນິກການປູກຊາດ້ວຍການເອົາກິ່ງມາປັກຊຳ

ກ. ຂໍ້ດີ

- ການປັກຊຳດ້ວຍກິ່ງ, ສາມາດຮັກສາໄດ້ ຄຸນລັກສະນະ ທີ່ດີເດັ່ນຂອງຕົ້ນແມ່ພັນຊາ ດັ່ງເດີມ, ຜະລິດຕະພັນ ສູງກວ່າຊາ ທີ່ປູກດ້ວຍແກ່ນ ແຕ່ 25 - 30%.
- ຊາທີ່ປູກດ້ວຍກິ່ງປັກຊຳ ມີອາຍຸເກັບໃບໄວກວ່າ ຊາທີ່ປູກດ້ວຍແກ່ນ 1 ປີ.
- ການຂະຫຍາຍພັນງ່າຍ ແລະ ໄວກວ່າ.

ຂ. ລະດູການປູກຊາ

- ຢູ່ພາກເໜືອຂອງລາວ ລະດູການປູກ ທີ່ເໝາະສົມທີ່ສຸດ ແມ່ນ ເດືອນ 7-9, ເພາະວ່າ ປະລິມານນ້ຳຝົນຕົກຫຼາຍກວ່າໝູ່ ແມ່ນໃນຊ່ວງ 3 ເດືອນ ທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງນີ້.
- ການປູກຊາ ຄວນປູກເວລາດິນມີຄວາມຊຸ່ມພຽງພໍ, ພາຍຫຼັງຝົນຕົກ, ອາກາດມີຄວາມຊຸ່ມເຢັນ.

ຄ. ວິທີປູກ

- ປູກຕາມຄອງປູກທີ່ໄດ້ໃສ່ຜຸ່ນ ແລະ ຖິມດິນໄວ້ແລ້ວ.
- ຊຸດຊຸມກວ້າງ 20 ຊຕມ, ເລິກ 20-25 ຊຕມ ຕາມໄລຍະທີ່ໄດ້ກຳນົດ.

- ຈັກຖົງປະລາສະຕິກ (PE) ອອກ ແລະ ຮັກສາເບົ້າບໍ່ໃຫ້ແຕກ.
- ງ່ຽງເບົ້າຊາລົງຕາມທິດທີ່ສະດວກ ແລ້ວຖິມດິນ, ຢຽບດິນ ອ້ອມເບົ້າໃຫ້ແໜ້ນ.
- ຂັ້ນຕອນທຳອິດ ເອົາດິນຂັ້ນໜ້າທີ່ຜຸ່ຍ ປົກທາງໜ້າໃຫ້ໜາ 1 ຊຕມ.
- ພາຍຫຼັງປູກແລ້ວ ຕ້ອງຫຼີກຫຍ້າອອກຫ່າງແຖວຕົ້ນຊາ ກວ້າງ 40 ຊຕມ, ຖ້າມີເງື່ອນໄຂ ກໍ່ຄວນຫິດນ້ຳ.

ຂໍ້ຄວນເອົາໃຈໃສ່

- ເບົ້າຊາທີ່ຈະນຳໄປປູກ ບໍ່ຄວນແຫ້ງເກີນໄປ ເພາະເບົ້າຈະແຕກງ່າຍ.
- ຖ້າເບົ້າປຽກເກີນໄປຈະເຮັດໃຫ້ເບົ້າຮັດແໜ້ນ ເວລາປູກ ຮາກຈະຫໍ່ເຂົ້າກັນ ເຮັດໃຫ້ເບ້ຍຊາຕາຍ.
- ເວລາປູກຄວນຈັດເບ້ຍໄປລວງດຽວກັນ ເພື່ອສະດວກ ໃນການບົວລະບັດຮັກສາ.
- ເວລາຖິມຊຸມເບ້ຍຊາ ບໍ່ຄວນຢຽບແໜ້ນເກີນໄປ ເພາະຈະເຮັດໃຫ້ເບົ້າຊາຮັດຕິດກັນ, ຈະເຮັດໃຫ້ຮາກຊາຂາດ ແລະ ຕາຍໃນທີ່ສຸດ.

VI. ເຕັກນິກການບົວລະບັດຮັກສາ

1. ການບົວລະບັດ

ກ. ການປູກສ້ອມ

- ປະລິມານຕົ້ນຊາທີ່ຈະປູກສ້ອມ: ຈຳນວນຕົ້ນຊາປູກສ້ອມ ໃນແຕ່ລະປີ ແມ່ນ 10% ຂອງຈຳນວນເບ້ຍຊາທີ່ປູກທັງໝົດ (ເບ້ຍຊາຈຳນວນນີ້ ຕ້ອງກະກຽມໃນຊ່ວງລະດູການຜະລິດເບ້ຍ).
- ຂະໜາດຂອງຊຸມ 30 ຊຕມ x 30 ຊຕມ.
- ການໃສ່ຝຸ່ນ: ຝຸ່ນຄອກ 1 ກິໂລ ຕໍ່ 1 ຊຸມ.
- ວິທີປູກ: ເອົາເບົ້າລົງຊຸມ, ຖິມດິນ, ຍັດດິນປົກປາກຊຸມບາງໆ ແລ້ວເອົາຫຍ້າແຫ້ງປົກຄຸມໂຄນຕົ້ນ.
- ລະດູການປູກສ້ອມ: ລະດູການປູກສ້ອມ ແມ່ນເດືອນ 8 - 9, ເວລາປູກ ແມ່ນເລືອກເອົາມື້ທີ່ອາກາດຊຸ່ມເຢັນ ແລະ ດິນຕ້ອງຊຸ່ມຊື່ນພຽງພໍ, ສວນຊາ ມີອາຍຸ 2-3 ປີ ເບ້ຍຊາທີ່ຈະປູກສ້ອມຈະຕ້ອງເປັນ ເບ້ຍໃຫຍ່.

ວິທີປູກສ້ອມດ້ວຍເບ້ຍໃຫຍ່ (ເບົ້າໃຫຍ່ ຫຼື ເບົ້າທີ່ປ່ຽນໃໝ່)

- ຂະໜາດຂອງເບົ້າ ແມ່ນ 18 ຊຕມ x 25 ຊຕມ.
- ອັດຕາສ່ວນດິນ ໃນເບົ້າ: ດິນ 3 ສ່ວນ, ຝຸ່ນ 1 ສ່ວນ (0,3 ກລ ຝຸ່ນຄອກ + 20 ກຼາມ (P²O⁵) /1ເບົ້າ).

- ຄັດເລືອກແນວພັນຊາ ຊະນິດດຽວກັນ (ອາຍຸ 9 - 10 ເດືອນ) ປັກຊຳໃສ່ເບົ້າໃຫຍ່.
- ໄລຍະເວລາເພາະລ້ຽງ ຢູ່ສວນກ້າ: ໄລຍະບົວລະບັດຮັກສາເບົ້າຊາຢູ່ສວນກ້າ (ເບົ້າໃຫຍ່) 7-8 ເດືອນ (ລວມໄລຍະເພາະພັນລ້ຽງ ຢູ່ສວນກ້າ 16-18 ເດືອນ).
- ມາດຕະຖານຂອງເບ້ຍຊາ: ລວງສູງ 35 - 40 ຊຕມ ມີໃບ 17-18 ໃບ, ມີຕາຍອດ 1-2 ຕາ, ໜ້າຕ້າງລຳຕົ້ນ 0.5 ຊຕມ.
- ວິທີປູກ: ວິທີປູກສ້ອມ ແມ່ນຄືກັນກັບການປູກສ້ອມ (ຢູ່ຂໍ້ ກ).

ຂ. ການເສຍຫຍ້າຂ້າຮາກຮຸ່ນ

- ພາຍຫຼັງເສຍຫຍ້າ, ຕ້ອງປົກຄຸມ ໂຄນຕົ້ນດ້ວຍເສດຫຍ້າ, ພືດຂຽວ (ຕົ້ນໄມ້ຝຸ່ນຂຽວ) ເພື່ອຄຸມຫຍ້າ, ຕ້ານການກັດເຊາະຂອງນ້ຳ ເວລາຝົນຕົກແຮງ.
- ໄລຍະເວລາເສຍຫຍ້າ: ຕ້ອງອະນາໄມຫຍ້າສວນຊາ ໃຫ້ກ້ຽງ, ໃນຊ່ວງເດືອນ 1-2 ແລະ ເດືອນ 7-8.

ຍັງມີຕິດສະບັບໜ້າ

ການລ້ຽງໝູຊຸມຊີວະພາບ

ໂດຍ: ສົມເພັດ ຄຳພາ ໂຄງການພັດທະນາ ຊົນນະບົດ 4 ເມືອງໃຕ້ ແຂວງໄຊຍະບູລີ ຮຽບຮຽງ ໂດຍ: ໄກສອນ ສິຫາຈັກ, ສູນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ

I. ສະພາບທົ່ວໄປຂອງການລ້ຽງໝູ

ໃນປະຈຸບັນ ການລ້ຽງໝູ ຢູ່ປະເທດລາວ ນັບວ່າເປັນກິດຈະກຳປະເພດນຶ່ງ ຂອງຜູ້ປະກອບການໃນດ້ານນີ້ ຊຶ່ງມີຢູ່

ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ແຕ່ເໜືອຮອດໃຕ້ ສາມາດເວົ້າໄດ້ວ່າ ທຸກຂົງເຂດ ທົ່ວປະເທດ, ລ້ຽງໃນລະດັບຄອບຄົວ ຈົນກ້າວໄປເຖິງລະດັບເປັນຟາມຂະໜາດໃຫຍ່ (ເປັນອາຊີບຫຼັກ ກໍ່ວ່າໄດ້) ແຕ່ການລ້ຽງໃນຄອບຄົວ ສະເລ່ຍ 2-10 ໂຕ/ຄອບຄົວ. ເພື່ອເປັນການສະໜອງອາຫານ (ທາດຊີ້) ໃຫ້ແກ່ສັງຄົມ ສ້າງລາຍຮັບໃຫ້ແກ່ຄອບຄົວ. ເພື່ອນຳໃຊ້ຜົນຜະລິດທີ່ໄດ້ ຈາກການປູກພືດ ນຳມາໃຊ້ເປັນອາຫານຂອງສັດ (ໝູ) ດັ່ງນັ້ນ ຜູ້ລ້ຽງໝູ ຫຼື ຊາວກະສິກອນ ຈະຕ້ອງໄດ້ຜ່ານການຝຶກອົບຮົມ, ຈຳ ເປັນຕ້ອງໄດ້ມີຄວາມຮູ້ດ້ານເຕັກນິກ ວິທີການລ້ຽງໝູ, ການຈັດການເພື່ອນຳໄປປະຕິບັດ ໃຫ້ມີປະສິດທິຜົນຕອບແທນ ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດ ໃນການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນໄດ້ດີ ອີກດ້ວຍ.

II. ຈຸດປະສົງ

ການລ້ຽງໝູແມ່ນເພື່ອສ້າງລາຍຮັບເພີ່ມ ນອກຈາກການປູກພືດ ສາມາດໄລ່ລຽງເສດຖະກິດ. ເພື່ອປັບປຸງເຕັກນິກ ແລະ ວິທີການລ້ຽງ ໃຫ້ຫຼຸດຜ່ອນຕົ້ນທຶນ.

2.1 ປັດໄຈທີ່ເຮັດໃຫ້ການລ້ຽງໝູປະສົບຜົນສຳເລັດ

- ແນວພັນທີ່ດີ ແລະ ເໝາະສົມ
- ມີສະຖານທີ່ລ້ຽງ, ຄອກ ທີ່ເໝາະສົມ
- ອາຫານດີ, ມີຄຸນນະພາບ
- ການຈັດການທີ່ດີ
- ການປ້ອງກັນ, ການຮັກສາສຸຂະພາບສັດທີ່ດີ

2.2 ຄວາມສຳຄັນຂອງການລ້ຽງໝູ

1. ສາມາດລ້ຽງເປັນຂະໜາດຄອບຄົວ ຫຼື ລ້ຽງເປັນຟາມຂະໜາດໃຫຍ່ໄດ້.
2. ໃຊ້ພື້ນທີ່ ແລະ ແຮງງານ ຫນ້ອຍ, ລ້ຽງງ່າຍ.
3. ໃຊ້ເສດອາຫານ, ຂອງເສດເຫຼືອຈາກການປູກພືດເປັນອາຫານໝູໄດ້.
4. ຕອບສະໜອງທາດຊີ້ນ, ຝຸ່ນ, ພະລັງງານ (ແກັດ)
5. ສ້າງລາຍຮັບໃຫ້ແກ່ຜູ້ປະກອບການ (ຜູ້ດຳເນີນງານ) ສະສົມທຶນຮອນໃຫ້ແກ່ຄອບຄົວ.

ແນວພັນດີ ແລະ ເໝາະສົມ: ໝາຍເຖິງແນວພັນທີ່ມີການຈະເລີນເຕີບໂຕດີ, ມີຮູບຮ່າງລັກສະນະໃຫຍ່, ໃຫ້ເບີເຊັ່ນຊາກຊີ້ນ ແລະ ນ້ຳໜັກດີ, ໃຫ້ລູກຫຼາຍ, ລ້ຽງລູກດີ, ສາ

ມາດປັບຕົວ ເຂົ້າກັບສະພາບແວດລ້ອມໄດ້ດີ ແນວພັນໝູທີ່ນິຍົມນຳເຂົ້າລ້ຽງ ມີ: ພັນລາດສວາຍ (Large white), ພັນແລນເດຣດ (Landrace), ພັນດູຣອກ ເຈີຊີ (Duroc Jersey), ພັນໝູລາດ (Local pic), ພັນຄວາຍ ແລະ ພັນໝູລາດ ທົ່ວໄປ.

III. ພັນໝູປະເພດຕ່າງໆ

3.1 ພັນລາດສວາຍ (Large white)

ມີລຳໂຕສີຂາວ, ຫູຕັ້ງ, ລຳໂຕຍາວ, ຮູບຮ່າງໃຫຍ່, ຫົວໃຫຍ່, ໜ້າສັ້ນ, ຫຼັງພຽງ, ນ້ຳໜັກໃຫຍ່ເຕັມທີ່ ໂຕຜູ້ 250-300 ກິໂລ ໂຕແມ່ 200-250 ກິໂລ, ຈະເລີນເຕີບໂຕໄວ, ນ້ຳມັນຕ່ຳ, ຄຸນນະພາບຊາກຊີ້ນດີ, ໃຫ້ລູກຫຼາຍ ສະເລ່ຍ 9-10 ໂຕ/ຊຸດ, ສາມາດປັບຕົວເຂົ້າກັບສະພາບແວດລ້ອມ ໄດ້ດີ.

3.2 ພັນແລນເດຣດ (Landrace)

ລຳໂຕສີຂາວ, ຫູຕູບ, ລຳໂຕຍາວ, ຫຼັງກົງ, ຫົວນ້ອຍ, ຂານ້ອຍ, ເບີເຊັ່ນຊາກຊີ້ນດີ, ມີການຈະເລີນເຕີບໂຕໄວ, ນ້ຳມັນຕ່ຳ, ນ້ຳໜັກສະເລ່ຍ ໂຕຜູ້ 250 -300 ກິໂລ ໂຕແມ່ 200-250 ກິໂລ, ໃຫ້ລູກຫຼາຍ ສະເລ່ຍ 9-10 ໂຕ /ຊຸດ, ລ້ຽງລູກດີ.

3.3 ພັນດູຣອກ ເຈີຊີ (Duroc Jersey)

ມີລຳໂຕສີແດງ ຫຼື ສີນ້ຳຕານໄໝ້, ຫູຕູບ, ລຳໂຕຍາວ, ຫຼັງກົງ, ຈະເລີນເຕີບໂຕດີ, ແຂງແຮງ, ນ້ຳມັນຕ່ຳ, ນ້ຳໜັກໃຫຍ່ເຕັມທີ່ ໂຕຜູ້ 250-300 ກິໂລ, ໂຕແມ່ 200 ກິໂລ ໃຫ້ລູກສະເລ່ຍ 8-9 ໂຕ/ຊຸດ ລ້ຽງລູກບໍ່ຄ່ອຍໄດ້ດີ ສາມາດປັບໂຕເຂົ້າກັບສະພາບແວດລ້ອມໄດ້ດີ. ໃຊ້ເປັນສາຍພັນພໍ່ພັນ ເພື່ອຜະລິດລູກປະສົມ ລ້ຽງເປັນໝູຊຸມ (ໝູຊີ້ນ) ໃຫ້ນ້ຳໜັກດີ.

3.4 ພັນໝູລາດ (Local pigs)

ມີຫຼາຍຊະນິດແຕກຕ່າງກັນ ລຳໂຕສີດຳປົນຂາວ ມີສີດຳຕາມລຳໂຕ, ມີສີຂາວຕາມພື້ນທ້ອງ ຫຼື ກ່ານຫຼັງ, ຫົວນ້ອຍ, ຫູນ້ອຍ, ຫຼັງອ່ອນ, ເບີເຊັ່ນນ້ຳມັນຫຼາຍ, ການຈະເລີນເຕີບໂຕຊ້າ, ນ້ຳໜັກ ສະເລ່ຍ 60-80 ກິໂລ ຫຼື 100-180 ກິໂລ ໃຫ້ລູກຫຼາຍ ສະເລ່ຍ 9-10 ໂຕ/ຊຸດ, ກິນອາຫານບໍ່ເລືອກ, ມີຄວາມທົນທານສູງ.

IV. ເປົ້າໝາຍຂອງຜູ້ລ້ຽງໝູ

ໂດຍທົ່ວໄປການລ້ຽງໝູແມ່ນມີຫຼາຍຈຸດປະສົງ ແລະ ເປົ້າໝາຍແຕກຕ່າງກັນ ບາງຄອບຄົວ ຫຼື ບາງຟາມ ກໍ່ຂຶ້ນກັບນ້ອຍເຂົ້າມາລ້ຽງເປັນໝູຊຸມ (ໝູຊີ້ນ) ໄລຍະ 7-9 ເດືອນ ກໍ່ຂາຍອອກ. ມີບາງຄອບຄົວ, ບາງຟາມ ກໍ່ລ້ຽງໝູພໍ່ແມ່ພັນ ເພື່ອຜະລິດໝູ

ນ້ອຍຂາຍ ໂດຍສະເພາະ ແລະ ບາງຟາມກໍລ້ຽງໝູ່ພໍ່, ແມ່ພັນ ຜະລິດໝູ່ນ້ອຍ ລ້ຽງເປັນໝູ່ຊຸມ (ໝູ່ຊັ້ນ) ຂາຍອອກເອງ, ຂາຍ ໝູ່ນ້ອຍ ເອີ້ນວ່າ ລ້ຽງຄົບວົງຈອນ ຂຶ້ນຢູ່ກັບເງື່ອນໄຂ ແລະ ຄວາມສະດວກ ຂອງຜູ້ລ້ຽງ ນັ້ນເອງ.

V. ສະຖານທີ່: ຄອກ

5.1 ຈຸດປະສົງຂອງການປັບປຸງເຕັກນິກການລ້ຽງລະບົບຄອກ ມີດັ່ງນີ້:

- ສະດວກໃນການຕິດຕາມ, ບໍ່ມີກິ່ນເພັນ ແລະ ຮັກສາສະພາບແວດລ້ອມ.
- ສະດວກໃນການຈັດການ ແລະ ດູແລຮັກສາ.
- ສະດວກໃນການໃຫ້ອາຫານ.

5.2 ສະຖານທີ່ໝູ່ຊຸມຊີວະພາບ

ການຄັດເລືອກສະຖານທີ່ລ້ຽງໝູ່ ຄວນຈະເລືອກ ໃຫ້ຖືກຕ້ອງ ຄື: ດິນຄວນເປັນດິນໂນນ, ນ້ຳບໍ່ຂັງ, ບໍ່ຖ້ວມ, ສາມາດລະບາຍອາກາດໄດ້ດີ, ບໍ່ໃກ້ແຫຼ່ງຊຸມຊົນ, ບໍ່ໃກ້ຕະຫຼາດ, ໂຮງຮຽນ ແລະ ໂຮງໝໍ ເກີນໄປ ເພາະຈະເປັນການລົບກວນ ແລະ ຕິດເຊື້ອໄດ້. ຄວນຄຳນຶງເຖິງຜົນສະທ້ອນ ທີ່ຈະຕາມມາພາຍຫຼັງ.

ຍັງມີຕໍ່ສະບັບໜ້າ

ການເກັບຕົວຢ່າງ ລູກປາເບາະໃໝ່

ໂດຍ: ສະເຫຼີມພອນ ຈັນທະວົງ, ສູນຄົ້ນຄວ້າການປະມົງ

ປະຈຸບັນ ລັດນາຳ ເປັນຊັບພະຍາກອນທີ່ມີຄ່າ ທາງດ້ານເສດຖະກິດ ສາມາດໃຊ້ເປັນສິນຄ້າສົ່ງອອກ ແລະ ບໍລິ ໂພ

ກພາຍໃນປະເທດ. ປາຈາກແຫຼ່ງນ້ຳທຳມະຊາດ ໄດ້ຫຼຸດໜ້ອຍ ຖອຍລົງຈາກເດີມ ສາເຫດເກີດມາຈາກ ເຄື່ອງມືການຫາປາ ແມ່ນມີປະສິດທິພາບສູງກວ່າໃນອະດີດ ແລະ ຍັງມີການຫາປາແບບຜິດກົດໝາຍ ເຮັດໃຫ້ປະລິມານຂອງປາ ໜ້ອຍລົງ ການສຶກສາພັດທະນາການ ການຈະເລີນເຕີບໂຕ ຂອງປາໄວອ່ອນ ເປັນແນວທາງໜຶ່ງ ທີ່ຈະຮູ້ປະລິມານທີ່ມີການສືບພັນ, ຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ແລະ ຄວາມໜາແໜ້ນຂອງປາ ໃນແຕ່ລະປີ ລວມທັງການແຜ່ກະຈາຍ, ລະດູການວາງໄຂ່, ແຫຼ່ງວາງໄຂ່ ແລະ ການລ້ຽງໂຕ ຂອງປາໄວອ່ອນ ຊຶ່ງຈະຊ່ວຍໃນການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປາ ໄດ້ເປັນຢ່າງດີ.

ການສຶກສາປານ້ອຍ (ລູກປາເບາະໃໝ່) ແມ່ນຈັດຢູ່ ໃນການສຶກສານຶ່ງ ທີ່ຂຶ້ນກັບແຜນງານປະມົງ ຄະນະກຳມາທິການ ແມ່ນຳຂອງສາກົນ MRC/FP ແລະ ມີແຜນຈະສຶກສາຢູ່ເຂດແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ແມ່ນ້ຳສາຂາ. ຈຸດປະສົງຂອງການສຶກສາ ແມ່ນເພື່ອຢາກສຶກສາ ຊະນິດປາ ແລະ ຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງສັດນ້ຳ ທີ່ມີຢູ່ໃນແຕ່ລະຈຸດ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້, ເພື່ອຢາກສຶກສາປະຊາກອນ ແລະ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ຂອງຊະນິດສັດນ້ຳ ໄວ້ເປັນຂໍ້ມູນພື້ນຖານ ກ່ອນທີ່ຈະມີການກໍ່ສ້າງ ແລະ ພັດທະນາແຫຼ່ງນ້ຳ ເປັນຕົ້ນແມ່ນການສ້າງເຂື່ອນ ຢູ່ແຕ່ລະເຂດ ແລະ ທັງຍັງເປັນການສ້າງບຸກຄະລາກອນ ສະເພາະດ້ານກ່ຽວກັບວຽກງານດັ່ງກ່າວ. ວຽກງານດັ່ງກ່າວ ຈະມີແຜນສຶກສາຮ່ວມກັນ 4 ປະເທດ: ລາວ, ວຽດນາມ, ກຳປູເຈຍ ແລະ ໄທ ລວມທັງໝົດ 11 ຈຸດ (ລາວ 3 ຈຸດ, ວຽດນາມ 2 ຈຸດ, ກຳປູເຈຍ 3 ຈຸດ ແລະ ໄທ 3 ຈຸດ) ສະເພາະການສຶກສາ ຢູ່ ລາວ ແມ່ນໄດ້ກຳນົດເອົາ ຈຸດປາກເຊືອງ ເມືອງຫຼວງພະບາງ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ເປັນຈຸດທີ 1, ຈຸດປາກແມ່ນ້ຳເຊໂດນ ເມືອງປາກເຊ ແຂວງຈຳປາສັກ ເປັນຈຸດທີ 2 ແລະ ຈຸດຮູສະ ໂຮງ ເມືອງໂຂງ ແຂວງຈຳປາສັກ ເປັນຈຸດທີ 3 ຊຶ່ງໄລຍະຂອງການສຶກສາມີກຳນົດ 2 ປີ (2009 ແລະ 2010) ໂດຍຈະເລີ່ມຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃນຕົ້ນປີ 2009 ນີ້. ການສຶກສາຈະໄດ້ແບ່ງອອກເປັນ 6 ຄັ້ງຕໍ່ປີ. ວິທີການສຶກສາ ແມ່ນຢູ່ໃນຮູບແບບການລົງເກັບຕົວຢ່າງ ໂດຍວິທີການເກັບ ມີ 3 ວິທີ ຄື: 1) ໃຊ້ ໂຕ່ງດັກຈັບ (Bongo net) ມີຂະໜາດຄວາມກວ້າງຂອງປາກໂຕ່ງ 120 ຊັງຕີແມັດ, ຄວາມຖີ່ຂອງຕາ 0.5 ມິນລີແມັດ ແລະ ຄວາມຍາວຂອງໂຕ່ງ 5 ແມັດ. ໂດຍໄດ້ໃຊ້ 4 ຄັ້ງ/ວັນ 30 ນາທີ / ຄັ້ງ; 2) ໃຊ້ອ່ວນກວດ (Seine net) ມີຕາ 1 ມິນລີແມັດ, ຍາວ 25 ແມັດ ສູງ 250 ຊັງຕີແມັດ ກວດ 2 ຄັ້ງ / ວັນ (ຕອນເຊົ້າ ແລະ ຕອນກາງຄືນ) ແລະ 3) ແມ່ນການສຳພາດ ຜູ້ຫາປາ ຈຳ ນວນ 5 ຄົນ.

ແນວພັນເຂົ້າໃໝ່ ສຳລັບ ເຂດ ນາທົ່ງ - ນາໂຄກ - ນາໂນນ TDK 25-B-4-3 (TDK12)

ໂດຍ: ວຽງສະຫວັນ ອິນທະປັນຍາ, ທີມງານຂໍ້ມູນຂາວສານ,

ການຜະລິດເຂົ້າ ໃນ ສປປ ລາວ ຍັງປະເຊີນໜ້າກັບ ຫຼາຍບັນຫາ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ແຫ້ງແລ້ງ ແລະ ນ້ຳຖ້ວມ ມັກເກີດຂຶ້ນສະຫຼັບກັນໃນແຕ່ລະປີ ຍ້ອນການກະຈາຍນ້ຳຝົນ ບໍ່ສະໝໍ່າສະເໝີ. ໂດຍສະເພາະ ຄວາມແຫ້ງແລ້ງ ແມ່ນຂໍ້ກົດໜ່ວງຕົ້ນຕໍ ໃນການປູກເຂົ້າໃນລາວເຮົາ. ປະມານ 60% ຂອງ ເນື້ອທີ່ປູກເຂົ້າ ໃນພາກກາງ ແລະ ພາກໃຕ້ແມ່ນເປັນເຂດແຫ້ງແລ້ງ (ນາໂຄກນາໂນນ). ໃນເຂດດັ່ງກ່າວ, ນອກຈາກແຫ້ງແລ້ງທີ່ເປັນບັນຫາຫຼັກແລ້ວ, ດິນສ່ວນໃຫຍ່ເປັນດິນຊາຍ ແລະ ດິນຊາຍແກມຕີມ ເກັບຮັກສານ້ຳໃນນາບໍ່ໄດ້ດີ; ເປີເຊັນ ອິນຊີວັດຖູ, N-P-K ຕ່ຳ ແລະ pH ຕ່ຳ.

ຄວາມແຫ້ງແລ້ງມັກເກີດຂຶ້ນໃນຕົ້ນລະດູການ ແລະ ຫ້າຍລະດູການ. ແຫ້ງແລ້ງຕົ້ນລະດູການ ເຮັດໃຫ້ມີຫຼາຍກໍລະນີເກີດຂຶ້ນ ເຊັ່ນ: (1) ຊ່ວງປັກດຳພັດຂາດນ້ຳ ແລະ ໄຮ່ນາທີ່ປັກດຳແລ້ວ ພັດຂາດນ້ຳ, ລະດູການປັກດຳແກ່ຍາວ ດຳດ້ວຍກ້າແກ່, ດຳບໍ່ທັນ, ເຮັດໃຫ້ການຕັ້ງຕົວຂຶ້ນຕົ້ນຂອງຕົ້ນເຂົ້າ ບໍ່ໄດ້ດີ ມີຜົນກະທົບ ເຮັດໃຫ້ຈຳນວນຮວງ/ສູມ ແລະ ຈຳນວນເມັດ ຕໍ່ຮວງຕ່ຳ, (2) ບາງຄັ້ງ ແຫ້ງແລ້ງຕົ້ນລະດູການແກ່ຍາວ ເຮັດໃຫ້ກ້າຕາຍຂາດກ້າປັກດຳ ປະນາເປົ່າຫວ່າງ. ແຫ້ງແລ້ງຫ້າຍລະດູການ ແມ່ນເກີດຂຶ້ນ ໃນເວລາຝົນເຊົາຕົກແຕ່ຫົວປີ, ມີຜົນກະທົບໃຫ້ເຂົ້າທີ່ອອກດອກຊ້າ ໃນກາງຫາຫ້າຍເດືອນຕຸລາ, ເຮັດໃຫ້ເປີເຊັນເຂົ້າລົບ ສູງ ແລະ ນ້ຳໜັກ 1,000 ເມັດ ຕ່ຳ; ໃນບາງກໍລະນີ ຮ້າຍແຮງເຮັດໃຫ້ເຂົ້າລົບ

ຫຼື ບໍ່ຖອກຮວງ. ທັງໝົດທີ່ກ່າວມານີ້ ແມ່ນມີຜົນກະທົບຕໍ່ການຜະລິດເຂົ້ານາປີ ໃນເຂດດັ່ງກ່າວ.

ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາ ດັ່ງກ່າວ, ທາງສູນຄົ້ນຄວ້າເຂົ້າ ແລະ ພຶດເສຖະກິດ ໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ ຊອກຫາແນວພັນທີ່ເໝາະສົມໃຫ້ເຂດການຜະລິດ ໂດຍເລີ່ມຈາກການສຶກສາ ຕີລາຄາເພື່ອນຳໃຊ້ແນວພັນພື້ນເມືອງລາວ, ນຳເອົາສາຍພັນຄົງຕົວ ຍັງບໍ່ຄົງຕົວ (F2), ມາປູກຄັດເລືອກ ໃນສະພາບດິນຟ້າອາກາດຂອງບ້ານເຮົາ, ເຂົ້າຮ່ວມໂຄງການຄັດເລືອກແນວພັນເຂດແຫ້ງແລ້ງ (ລາວ, ໄທ, ກຳປູເຈຍ, ວຽດນາມ, ຟີລິບປິນ ແລະ ອິນເດຍ) ແລະ ປະສົມພັນ ເພື່ອສ້າງແນວພັນໃໝ່. ຜ່ານ ມາທາງສູນຄົ້ນຄວ້າເຂົ້ານາພອກ ໂດຍສົມທົບກັບສູນທ່າສະໂນ ແລະ ໂພນງາມ ກໍໄດ້ສຳເລັດ ແລະ ນຳເອົາແນວພັນຈຳນວນນຶ່ງ ທີ່ປັບຕົວໄດ້ກວ້າງ (wide adaptability) ອອກສູ່ການຜະລິດ ກໍເຫັນວ່າເປັນທີ່ນິຍົມ ແລະ ນຳໃຊ້ກັນຢ່າງກວ້າງຂວາງ ໃນເຂດດັ່ງກ່າວ. ພື້ນເດັ່ນ, ໃນລະດູຝົນປີ 2007 ທາງສູນຄັດໄດ້ 1 ສາຍພັນ (TDK 25-B-4-3) ຈາກຄູ່ປະສົມພັນເຂົ້າພາກກາງ ປະສົມກັບເຂົ້າ ທ່າດອກຄຳ 1 ແລະ ໄດ້ຂະຫຍາຍເມັດພັນ ໃນລະດູແລ້ງ ປີ 2007/2008. ໃນລະດູຝົນ ປີ 2008, ໄດ້ນຳໄປປູກ ໃນບາງແຂວງພາກກາງ ແລະ ພາກໃຕ້ ແລະ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນປູກໃນເຂດ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ແລະ ແຂວງວຽງຈັນ. ຈຳນວນເມັດພັນທີ່ລົງອອກ ມີທັງໝົດ 3,500 ກິໂລກລາມ, ປະມານ 58 ເຮັກຕາ. ໃຫ້ຜົນຜະລິດດີ ໃນຫຼາຍບ່ອນ ເຊັ່ນ: ທີ່ບ້ານສົມສະນຸກ, ເມືອງປາກກະດິງ ໃຫ້ຜົນຜະລິດ 6.3 ໂຕນ/ເຮັກຕາ (ດິນແຄມຂອງ); 5.4 ໂຕນ/ເຮັກຕາ ທີ່ບ້ານວຽງຄຳ, ແຂວງວຽງຈັນ (ດິນແຄມຂອງ); ແລະ 4.7 ໂຕນ/ເຮັກຕາ ທີ່ສູນນາພອກ (ດິນແຄມຂອງ); 3.5 ໂຕນ/ເຮັກຕາ ບ້ານໂຄກກົ່ງ, ເມືອງສະພັງທອງ, ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ (ນາໂຄກ); 3.8 ໂຕນ/ເຮັກຕາ ທີ່ບ້ານໂພນງາມ, ເມືອງປາກເຊ, ແຂວງຈຳປາສັກ (ນາໂນນ).

ປະຫວັດ ແລະ ຈຸດພິເສດຂອງສາຍພັນ TDK25-B-4-3

- ທີມງານຄົ້ນຄວ້າ
- 1. ພູມິ ອິນທະປັນຍາ: ປັບປຸງພັນເຂົ້າ.
- 2. ນາງ ຈັນທະຄອນ ບົວລະພັນ: ປັບປຸງພັນເຂົ້າ.

3. ນາງ ດຣ. ໃຈ ບຸນພະນຸໄຊ: ປັບປຸງພັນເຂົ້າ.
4. ເພັດມະນີແສງ ຊ້າງໄຊຍະສານ: ປັບປຸງພັນເຂົ້າ.
5. ນາງ ກິງປັນ ກັນຍາວົງ: ຄຸນນະພາບເມັດພັນ.

- ຊື່ສາຍພັນ: TDK25-B-4-3 (42)
- ສະເໜີຊື່: TDK12
- ພໍ່ແມ່ພັນ: ໝາກຫຼັງ/ທ່າດອກຄຳ 1

ເຂົ້າໝາກຫຼັງ ແມ່ນແນວພັນເຂົ້າພື້ນເມືອງລາວ, ຖິ່ນກຳເນີດ ຢູ່ແຂວງຈຳປາສັກ, ປັບຕົວໄດ້ດີໃນເຂດນາໂຄກ-ນາໂນນ ແຂວງຈຳປາສັກ, ເຂົ້າໜຽວ, ຖອກຮວງກາງເດືອນຕຸລາ ແລະ ລຳຕົ້ນສູງ, ເມັດໃຫຍ່ ສີນ້ຳຕານ.

ສ່ວນເຂົ້າທ່າດອກຄຳ 1 ແມ່ນແນວພັນເຂົ້າຕົ້ນຕ່ຳ ໃຫ້ຜົນຜະລິດ ສູງ (High Yielding Variety), ເຂົ້າໜຽວ, ປູກໄດ້ທັງ ນາແຊງ ແລະ ນາປີ, ທົນທານກັບເພັຍຈັກຈັນສີນ້ຳຕານ, ຕອບສະໜອງກັບຜຸ່ນນາຍໂຕຣເຢັນໄດ້ດີ ແລະ ປັບຕົວໄດ້ກວ້າງ ໃນຂອບເຂດທີ່ວ່າປະເທດ.

ປີປະສົມພັນ: 1996

- ສະຖານທີ່ປະສົມພັນ: ສູນຄົ້ນຄວ້າເຂົ້າ ແລະ ພືດເສດຖະກິດ-ນາພອກ.
- ວິທີການຄັດເລືອກ: ຄັດເລືອກ ໂດຍໃຊ້ວິທີແບບສືບປະຫວັດ (Pedigree method).
- ນຳອອກທົດສອບ ໃນການຜະລິດ: ເລີ່ມແຕ່ນາປີ 2008 ເປັນ ຕົ້ນໄປ.

ປະເພດເຂົ້າ: ເຂົ້າໜຽວ

- ຜົນຜະລິດ: 3.5 - 5 ໂຕນ/ຮຕ.
- ອາຍຸ: 135 - 145 ມື້, ຖອກຮວງໃນຕົ້ນເດືອນຕຸລາ.
- ລວງສູງ: 130 - 140 ຊຕມ.
- ຈຸດພິເສດ: ເປັນແນວພັນເຂົ້າ ຮູ້ສຶກຕໍ່ຊ່ວງແສງລະດັບກາງ, ເໝາະສົມສຳລັບເຂດນາໂຄກ-ນາໂນນ ເຂດພາກກາງ, ພາກໃຕ້, ປັບຕົວໄດ້ດີໃນນາດິນຊາຍ. ເມັດສີນ້ຳຕານ.
- ຈຸດອ່ອນ: ບໍ່ທົນຕໍ່ການທຳລາຍຂອງພະຍາດໃບໃໝ້ ແລະ ເພັຍຈັກຈັນສີນ້ຳຕານ, ບໍ່ເໝາະສຳລັບນາຕົນບ້ານ.

	TDK 25-B-4-3	ຫອມນາງນວນ	TDK10
ລັກສະນະເມັດເຂົ້າເປືອກ:			
ສີຂອງເມັດເຂົ້າເປືອກ	ສີນ້ຳຕານ	ສີເຟືອງ	ສີເຟືອງ
ນ້ຳໜັກ 1,000 ເມັດ (ກຼາມ)	35.10	27.56	25.69
ຄວາມຍາວຂອງເມັດເຂົ້າເປືອກ (ມິນລິແມັດ)	10.63	10.05	9.91
ຄວາມກວ້າງຂອງເມັດເຂົ້າເປືອກ (ມິນລິແມັດ)	3.12	2.78	2.71
ຄວາມໜາຂອງເມັດເຂົ້າເປືອກ (ມິນລິແມັດ)	2.25	2.13	2.11
ຊັດສ່ວນຄວາມຍາວ/ຄວາມກວ້າງ	3.4	3.61	3.65
ຮູບຮ່າງຂອງເມັດເຂົ້າເປືອກ	ຍາວ-ຮຽວ	ຍາວ-ຮຽວ	ຍາວ-ຮຽວ
ຄຸນນະພາບໃນການສີ:			
% ເຂົ້າກ້ອງ	78.40	72.52	74.21
% ເຂົ້າສານສີໄດ້	68.25	63.07	66.5
% ເຂົ້າສານທີ 1	48.03	52.99	60.67
% ຮຳ	10.14	10.08	7.71
ຄຸນນະພາບໃນການກິນ:			
ຄວາມອ່ອນນຸ້ມ	ອ່ອນນຸ້ມດີ	ອ່ອນນຸ້ມດີ	ອ່ອນນຸ້ມດີ
ຄວາມຫອມ	ຫອມອ່ອນ	ຫອມອ່ອນ	ຫອມອ່ອນ

ການຄຸ້ມຄອງການປະມົງ ຢູ່ສີ່ພັນດອນ

ໂດຍ : ແກ້ວມະນີ ວົງພານຸລິມ ແລະ ວັນນະໄຊ ສຸກກະເສີມ
ສູນຄົ້ນຄ້ວາການປະມົງ

ແຂວງຈໍາປາສັກ ເປັນແຂວງໜຶ່ງ ທີ່ອຸດົມສົມບູນໄປດ້ວຍຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ໂດຍສະເພາະ ຢູ່ເຂດເມືອງໂຂງ ທີ່ເຕັມໄປດ້ວຍຊັບພະຍາກອນສັດນໍ້າ ເຊັ່ນ: ປາ ເມືອງໂຂງ ຫຼື ເປັນທີ່ຮູ້ກັນດີວ່າ ສີ່ພັນດອນ ທີ່ມີແຫຼ່ງນໍ້າທໍາມະຊາດ ເປັນເອກະລັກ ຂອງເຂດສີ່ພັນດອນ ອັນມີນໍ້າຕົກຄອນພະເພັງທີ່ລືຊາ ແລະ ເປັນທີ່ຮູ້ຈັກກັນດີ ເນື່ອງຈາກວ່າ ຈຸດພິເສດຂອງເຂດດັ່ງກ່າວ ນອກຈາກຈະເປັນແຫຼ່ງທີ່ຢູ່ອາໄສຂອງປະຊາຊົນຫຼາຍກວ່າ 72,000 ຄົນ ແລ້ວ ຍັງອຸດົມສົມບູນໄປດ້ວຍປາທໍາມະຊາດ ອີກດ້ວຍ.

ໃນລະດູແລ້ງ ເລີ້ມແຕ່ເດືອນພະຈິກ ຫາ ເດືອນເມສາ, ເນື້ອທີ່ດິນຕາມດອນຕ່າງໆສ່ວນຫຼາຍແມ່ນຖືກນໍາໃຊ້ເຂົ້າໃນການຜະລິດ ກະສິກໍາ ເຊັ່ນ: ສວນຜັກ, ນາແຂງ ຕົກມາໃນລະດູຝົນເລີ້ມແຕ່ ເດືອນພຶດສະພາ ຫາ ເດືອນຕຸລາ ເນື້ອທີ່ຕາມດອນຕ່າງໆ ຫຼາຍກວ່າ 50% ແມ່ນຖືກນໍາໃຊ້ ຊຶ່ງໄດ້ກາຍເປັນແຫຼ່ງອາຫານ ແລະ ບ່ອນຂະຫຍາຍພັນຂອງປາ ຫຼາຍຊະນິດ.

ການຫາປາ ແມ່ນວຽກໜຶ່ງທີ່ສໍາຄັນ ຢູ່ສີ່ພັນດອນ, ຄອບຄົວ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຫາປາເພື່ອບໍລິໂພກ ແລະ ຂາຍເປັນສິນຄ້າ, ການສຶກສາ ໃນປີ 2000 ພົບວ່າ 80% ຂອງປາທີ່ຫາໄດ້ ຈາກເມືອງໂຂງ ແມ່ນຂາຍໄດ້ຢູ່ພາຍໃນແຂວງ ສ່ວນທີ່ເຫຼືອ ແມ່ນສົ່ງຂາຍ ໄປແຂວງວຽງຈັນ ແລະ ປະເທດໄທ.

ການຫາປາ ຢູ່ເມືອງໂຂງ ໃນໄລຍະຜ່ານມາ ແມ່ນຕິດພັນກັບຮີດຄອງປະເພນີ, ຄວາມເຊື່ອຂອງຊາວປະມົງ ໃຊ້ເວ

ທີຫາປາ ເພື່ອຫຼາຍຈຸດປະສົງ ເຊັ່ນ: ການຫາປາ ແລກປ່ຽນບົດຮຽນ ຫຼື ບອກເລົ່າບຸນປະເພນີຕ່າງໆ ທີ່ເກີດຂຶ້ນພາຍໃນບ້ານ, ຄອບຄົວ, ບຸນບ້ານ ແມ່ນມັກຈະປະຕິບັດກັນໃນທ້າຍປີ ເວລາເກັບກ່ຽວເຂົ້າ, ສະຫຼອງວັນບຸນປີໃໝ່ລາວ ໃນຊ່ວງເດືອນເມສາ. ແຕ່ກ່ອນແມ່ນບໍ່ໄດ້ຫາປາໃນວັນສິນ ເພາະເຊື່ອກັນວ່າ ຈະນໍາເອົາສິ່ງບໍ່ດີມາສູ່ຄອບຄົວ, ບາງວັງນໍ້າເລິກ ກໍ່ໄດ້ປະກາດເປັນວັງສັກສິດ ຫຼື ເຈົ້າຖິ່ນເຈົ້າຖານ ທີ່ປົກປັກຮັກສາບ້ານ.

ໃນເມື່ອກ່ອນ ການຫາປາ ຢູ່ສີ່ພັນດອນ ເພື່ອບໍລິໂພກພາຍໃນຄອບຄົວ, ຊາວປະມົງ ອາວຸໂສຢູ່ບ້ານ ໄດ້ເວົ້າວ່າ: ແຕ່ກ່ອນ (ປະມານ 30 ປີ) ແມ່ນມີປາຫຼາຍ. ເນື່ອງຈາກວ່າ ທຸກໆຄົນ ສາມາດຫາປາໄດ້, ປາ ກາຍເປັນສິ່ງທີ່ບໍ່ມີລາຄາ ແລະ ບໍ່ມີຂາຍໃນຕະຫຼາດ, ປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ບໍ່ມີເວລາໄປຫາປາ ສາມາດຂໍປານໍາເພື່ອນບ້ານບໍລິໂພກໄດ້. ການຊ່ວຍເຫຼືອຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນ ເປັນວັດທະນາທໍາ ແລະ ຮີດຄອງປະເພນີ ຂອງຄົນລາວ, ແຕ່ຍັງມີການແລກປ່ຽນແຮງງານ ໃນການເຮັດນາ ຫຼື ກະສິກໍາອື່ນໆ, ຕາມທໍາມະດາແລ້ວ ຫົວໜ້າຄອບຄົວ ຫຼື ຜົວ ຈະເປັນຜູ້ຫາປາ, ສ່ວນເມຍ ແລະ ລູກ ຈະຊ່ວຍໃນການຜະລິດປຸງແຕ່ງປາ ເຊັ່ນ: ປາແຫ້ງ, ປາອົບຄວນໄຟ, ປາຕາກແດດ, ປາສົ້ມ, ປາຈາວ, ປາແດກ ແລະ ອື່ນໆ. ຊາວປະມົງ ຈະນໍາໃຊ້ເຄື່ອງມືຫາປາທີ່ບໍ່ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ພໍ່ແມ່ພັນປາ. ໃນຊຸມປີ 1960 ຢູ່ບ້ານດອນຫວດ ແມ່ນມີແຫແຕ່ພຽງສອງດາງ ແຫດ້ງກ່າວ ແມ່ນເຮັດຈາກຕົ້ນໄມ້ທໍາມະຊາດ ໃຊ້ເວລານານເຖິງໜຶ່ງປີ ຈຶ່ງສໍາເລັດ. ແຫແມ່ນມີຕາໃຫຍ່ ປະມານ 20-30 ຊຕມ ແລະ ໄດ້ນໍາໃຊ້ເຂົ້າໃນການຫາປາໃຫຍ່ ເພື່ອນໍາໃຊ້ເຂົ້າໃນງານບຸນປະເພນີຕ່າງໆ, ສໍາລັບບໍລິໂພກ ແມ່ນໃສ່ເບັດ ຕົກປາ ຢູ່ຕາມແຄມຝັ່ງຂອງບ້ານ ຫຼື ເຂົາເຈົ້າສາມາດຈັບປາດ້ວຍມືເປົ່າ ດ້ວຍວິທີງົມນໍາຮາກໄມ້ ໃນເວລາປາເຄື່ອນຍ້າຍຂຶ້ນ ຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງປາ ຢູ່ ເມືອງໂຂງ ແຂວງຈໍາປາສັກ ແມ່ນມີຄໍາສຸພາສິດ ທີ່ວ່າ ຄ້າງໝໍ້ໄວ້ ປາເຕັ້ນຂຶ້ນເອງ.

ໃນຊ່ວງລະດູແລ້ງ ເວລາທີ່ປາສ້ອຍຂຶ້ນໄຂ່ ຈະສົ່ງສຽງດັງຈົນໝາເທົ່າ. ເພື່ອຫາປາໃຫ້ພໍປາແດກໜຶ່ງໄຫ, ຊາວປະມົງບໍ່ຈໍາເປັນຈະໃຊ້ເຄື່ອງມືຫາປາ ພຽງແຕ່ໃຊ້ໄມ້ພາຍເຮືອ ຕີນໍ້າປາກໍ່ເຕັ້ນຂຶ້ນເຮືອເອງ. ປາໃຫຍ່ມີນໍ້າໜັກ ປະມານ 80 ກິໂລກໍ່ພົບເຫັນ ໃນໄລຍະ 30-40 ປີ ຫຼັງ. ຊາວປະມົງ ຢູ່ບ້ານຫາດ ແລະ ບ້ານຫາດຊາຍຄູນ ບອກໃຫ້ຮູ້ວ່າ ເຂົາເຈົ້າ ສາມາດຈັບປາຝາໄລ ມີນໍ້າໜັກຫຼາຍກວ່າ 100 ກິໂລໄດ້.

ການປ່ຽນແປງຫຼັງຈາກ ຊຸມປີ 1980 ການຫາປາບາງຊະນິດ ແມ່ນຫາໄດ້ຢາກ ແຕ່ໃນສະພາບລວມແລ້ວ ປາຍັງມີຫຼາຍ ແລະ ແຫ, ມອງ ແມ່ນເລີ້ມມີຂາຍແລ້ວ ແຕ່ຍັງມີລາຄາແພງ ແລະ ມີພຽງຊາວປະມົງລາວສ່ວນໜ້ອຍ ທີ່ສາມາດຊື້ໄດ້,

ດ້ານການປະມົງ ຢູ່ເມືອງໂຂງ ແຂວງຈໍາປາສັກ ແລະ ກໍ່ໄດ້ມີການປະກາດ ໃຊ້ຄໍາສັ່ງແນະນໍາ ລະຫວ່າງທີ່ 188 ວ່າດ້ວຍ ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ອະນຸລັກ ສັດປ່າ ສັດປ່າ.

ໃນເວລາດຽວກັນນັ້ນ ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ຂຶ້ນ ກັບລັດຖະບານ ກໍ່ໄດ້ມີການປຸກລະດົມ ໃຫ້ມີການອະ ນຸລັກ ຊັບພະຍາກອນແຫຼ່ງນໍ້າ ແລະ ກໍ່ເປັນສ່ວນນຶ່ງ ທີ່ ສໍາຄັນ ໃນການດຶງເອົາຊຸມຊົນ ມາມີສ່ວນຮ່ວມ ໃນ ການຄຸ້ມຄອງ ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ໃນລະ ດັບບ້ານ. ໂດຍໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນ ຈາກ ໂຄງການອະນຸລັກສັດປ່າ ຢູ່ ບ້ານທາງຄອນ, ເມືອງ ໂຂງ, ແຂວງຈໍາປາສັກ ໃນປີ 2003 ໄດ້ຮຽນຮູ້ນໍາ ໝູ່ບ້ານ ຂອງ ໂຄງການ ແລະ ມີຄວາມເຂົ້າໃຈວ່າ ການປົກປັກຮັກສາ ພໍ່ແມ່ພັນປາ ແລະ ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ ນໍາໃຊ້ເຄື່ອງມືຫາປາ ທີ່ມີລັກສະນະດັບສູນ ເຊັ່ນ: ໃຊ້ ໄຟຟ້າຂອດ, ໃຊ້ລະເບີດ, ຢາເບື້ອປາ ແລະ ຕີນໍ້າໃຫ້ປາຕື່ນ, ໄດ້ກາຍເປັນຂໍ້ຫ້າມ ໃນການຫາປາ ຢູ່ເຂດສີ່ພັນດອນ. ເຮັດ ແນວນັ້ນ ຈຶ່ງຈະຊ່ວຍໃຫ້ປາທໍາມະຊາດ ມີການຂະຫຍາຍແນວ ພັນ ຕະຫຼອດໄປ.

ການຄຸ້ມຄອງການປະມົງ ແມ່ນເຮັດແບບພື້ນບ້ານ ອາໄສບັນ ດາຄໍາສັ່ງ ແລະ ກົດລະບຽບຂອງເມືອງ ແລະ ແຂວງ ເປັນ ຫຼັກ ການພັດທະນາ ຊັບພະຍາກອນສັດປ່າ, ຊົນລະປະທານ ແລະ ເຂື່ອນໄຟຟ້າ ແມ່ນເປັນສ່ວນນຶ່ງ ທີ່ສົ່ງຜົນສະທ້ອນຕໍ່ ປະຊາຊົນ ແລະ ສະພາບແວດລ້ອມ ຢູ່ເມືອງໂຂງ ແຂວງ ຈໍາປາສັກ, ການຄົ້ນຄວ້າ ໃນປີ 2001 ໄດ້ໃຫ້ຮູ້ວ່າ ການບຸກ ເບີກເນື້ອທີ່ຕາມແຄມນໍ້າ ແລະ ເກາະດອນຕ່າງໆ ເພື່ອການ ກະສິກໍາ ເຮັດໃຫ້ຕາຝັ່ງເຈື່ອນ. ການຄົ້ນຄວ້າ ໃນປີ 2003 ໃຫ້ຮູ້ວ່າ ປາຫຼາຍກວ່າ 50% ທີ່ຫາໄດ້ ຢູ່ເມືອງໂຂງ ແຂວງ ຈໍາປາສັກ ແມ່ນສິ່ງໄປຂາຍຢູ່ ຕະຫຼາດ ປາກເຊ ແລະ ວຽງຈັນ ແລະ ອີກສ່ວນນຶ່ງ ແມ່ນສິ່ງໄປຂາຍຢູ່ໄທ.

ການປະມົງ ຢູ່ເຂດສີ່ພັນດອນ ແມ່ນໄດ້ນໍາໃຊ້ການຄຸ້ມ ຄອງແບບມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊຸມຊົນ, ຊຸມຊົນປະມົງ ແມ່ນໄດ້ ສ້າງຕັ້ງວັງສະຫງວນແນວພັນປາ ຂອງເຂົາເຈົ້າຂຶ້ນ ໂດຍອີງ ຕາມຄໍາສັ່ງແນະນໍາ ຂອງກອງອານຸລັກສັດປ່າ ສັດປ່າ ຂອງ ກະຊວງ ກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້, ກົດລະບຽບ ຂອງບ້ານ ລວມມີ, ຫ້າມນໍາໃຊ້ເຄື່ອງມືຫາປາບາງຊະນິດ, ຫ້າມຫາສັດປ່າ ໃນລະ ດູວາງໄຂ່. ອໍານາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ, ແຂວງ ແລະ ສູນ ກາງ ແມ່ນໄດ້ຮັບຮອງ ແລະ ສະໜັບສະໜູນ ຈາກການຈັດ ຕັ້ງປະຕິບັດດັ່ງກ່າວ ພ້ອມໄດ້ແບ່ງປັນໜ້າທີ່ ຄວາມຮັບຜິດ ຊອບ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ຊຸມຊົນ ມີສ່ວນຮ່ວມ ໃນການປົກປັກຮັກ ສາຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດໃຫ້ຍືນຍົງ.

ການຫາປາ ແມ່ນມີການຊ່ວງຊົງກັນ ເພື່ອຕອບສະ ໜອງຄວາມຕ້ອງການ ຂອງຕະຫຼາດ ຊາວປະມົງ ກໍ່ມີເຄື່ອງມື ທີ່ທັນສະໄໝ ເຂົ້າໃນການຫາປາ, ເຄື່ອງມືຫາປາ ກໍ່ມີຂາຍ ທົ່ວໄປ ໃນລາຄາທີ່ສາມາດຫາຊື້ໄດ້, ການນໍາໃຊ້ເຮືອຈັກ ເຂົ້າໃນການຫາປາ ນັບມື້ນັບເພີ່ມຂຶ້ນ, ໂດຍສະເລ່ຍ ຄອບ ຄົວນຶ່ງ ຈະມີມອງນິລົງ ປະມານ 2-3 ດາງ, ແຫນຶ່ງດາງ ແລະ ການຫາປາແມ່ນມີສ່ວນຮ່ວມ ພາຍໃນຄອບຄົວ ລວມທັງ ເພດຍິງ, ເພດຊາຍ ແລະ ເດັກນ້ອຍ. ໃນປະຈຸບັນ ປາທີ່ຫາໄດ້ ບໍ່ແມ່ນແຕ່ບໍລິໂພກຢ່າງດຽວ ແຕ່ຍັງຂາຍເປັນສິນຄ້າ. ໂດຍ ເຫັນໄດ້ເຖິງບັນຫາດັ່ງກ່າວ ຊາວປະມົງ ຈຶ່ງໄດ້ຊອກຫາວິທີ ການຄຸ້ມຄອງການປະມົງ ເພື່ອປົກປັກຮັກສາ ຊັບພະຍາກອນ ສັດປ່າ ໃຫ້ຍືນຍົງ. ໃນຕົ້ນ ຊຸມປີ 1990 ລັດຖະບານ ກໍ່ໄດ້ເປັນ ຫ່ວງນໍາບັນຫາຊັບພະຍາກອນສັດປ່າ ຈຶ່ງໄດ້ເລີ່ມສຶກສາທາງ ດ້ານຊີວະວິທະຍາ ຂອງ ປາ ຕະຫຼອດເຖິງຂໍ້ມູນພື້ນຖານທາງ

ແຈ້ງຂ່າວ:
 ຖ້າທ່ານໃດ ຕ້ອງການ Full Text ຂອງຈົດໝາຍຂ່າວ ສຄກປ ແລະ ວາລະສານ ກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ໃຫ້ເຂົ້າໄປ Download ເອົາໄດ້ ຢູ່ໃນ Website ຂອງ ສະຖາບັນ ຄົ້ນຄວ້າ ວິທະຍາສາດ ເຕັກນິກ ກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້. www.nafri.org.la